

Ελλάδα

Συντάκτης Έλενα Οικονόμου,
Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης
(ECOREC)

www.ecorec.gr

- Η ΟΕΑΣυνεργάζεται με το μοναδικόπιστοποιημένο δήμο μηδενικών αποβλήτων στην Ελλάδα, το δήμοΤήλου.
- Και τους 2 Υποψήφιους Δήμους Μηδενικών Αποβλήτων: το δήμο Σκιάθου, και το δήμο Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης.

Εθνικό Πλαίσιο

Το 2024, η Ελλάδα θέσπισε τον νόμο 5151/2024, πραγματοποιώντας σημαντική αναθεώρηση της εθνικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των αποβλήτων. Ο νόμος εισήγαγε σημαντικές βελτιώσεις στα συστήματα συλλογής βιοαποβλήτων και ανακυκλώσιμων, αυξημένη διαφάνεια και αυστηρότερα μέτρα επιβολής. Ωστόσο, συνεχείς καθυστερήσεις, ιδιαίτερα στην ανάπτυξη υποδομών διαχείρισης οργανικών αποβλήτων, εξακολουθούν να εμποδίζουν την έγκαιρη πρόοδο προς την εφαρμογή ολοκληρωμένων πρακτικών μηδενικών αποβλήτων (zero waste).

Επιπλέον, η υποστήριξη της ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων, έχει πλέον ενσωματωθεί επίσημα στον κυβερνητικό σχεδιασμό για το έτος 2030. Τα σχέδια περιλαμβάνουν την κατασκευή έως και 6 μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων, με στόχο τη σημαντική μείωση της εξάρτησης της χώρας από την υγειονομική ταφή. Αυτή η στροφή προς την ανάκτηση ενέργειας από απόβλητα δημιουργεί προκλήσεις για πρωτοβουλίες μηδενικών αποβλήτων, καθώς ενδέχεται να αποσπάσει την προσοχή από τη διαλογή στην πηγή, την πρόληψη αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση.

Δήμος Τήλου

Η πιστοποίηση της Τήλου που έγινε ο πρώτος δήμος Μηδενικών Αποβλήτων στην Ελλάδα μέσω του προγράμματος [Just Go Zero](#) έλαβε θετική προβολή σε εθνικό επίπεδο. Η απόφαση της Περιφέρειας Νοτίου

Αιγαίου να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες για τη συνέχεια του προγράμματος της Τήλου αύξησε τις δυνατότητες γειτονικών μικρών νησιών να ακολουθήσουν παρόμοιες στρατηγικές, διευκολύνοντας τη μεγαλύτερη συμμετοχή και ενδιαφέρον δήμων για πρακτικές μηδενικών αποβλήτων στην περιοχή.

Επιτυχίες του 2024

Zero Waste Ρότα - Διαχείριση παράκτιων αποβλήτων στη Σκιάθο

Το 2024, το πρόγραμμα [«Zero Waste Ρότα»](#), που αναπτύχθηκε σε συνεργασία με τον Δήμο Σκιάθου, αντιμετώπισε με επιτυχία τις προκλήσεις της διαχείρισης αποβλήτων στον παράκτιο τουρισμό. Το πρόγραμμα επικεντρώθηκε στη μεταμόρφωση των πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων στα πολυάριθμα τουριστικά ημερόπλοια που δραστηριοποιούνται στο νησί. Οι προσπάθειες αυτές οδήγησαν σε μετρήσιμη αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης στο νησί και σε βελτίωση της χωριστής συλλογής αποβλήτων.

Καινοτομία αποτέλεσε η ενδυνάμωση των χειριστών των ημερόπλοιων ώστε να ενημερώνουν τους τουρίστες για τη σωστή συλλογή αποβλήτων, ιδιαίτερα κατά την επίσκεψη σε απομακρυσμένες, μη προσβάσιμες οδικώς παραλίες. Αυτό συνέβαλε τόσο στην προστασία αυτών των ευάλωτων φυσικών περιοχών, αλλά και στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας περιβαλλοντικής ευθύνης μεταξύ των επισκεπτών.

Παρά τις καθυστερήσεις στην ανάπτυξη τοπικής μονάδας οργανικών αποβλήτων λόγω διαρκών γραφειοκρατικών εμποδίων, ο δήμος παραμένει προσηλωμένος στους στόχους μηδενικών αποβλήτων. Έως τον Σεπτέμβριο του 2024, η πρωτοβουλία είχε επιτύχει την εκτροπή περίπου 14.600 κιλών ανακυκλώσιμων υλικών από την ταφή, βελτιώνοντας σημαντικά τις τοπικές περιβαλλοντικές συνθήκες και ενισχύοντας τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας.

Αντιμέτωπη εμπόδων στην εφαρμογή του ΠΟΠ - Πληρώνω όσο πετάω

Ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια στην εφαρμογή των συστημάτων Πληρώνω όσο πετάω - (ΠΟΠ) σε δημοτικό επίπεδο ήταν η μη εξαίρεση του Φ.Π.Α. 24% στις σακούλες του ΠΟΠ, εκ του Υπουργείου Οικονομικών το οποίο επιβάλλεται επί του συνολικού κόστους, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων, και όχι μόνο επί της ίδιας της σακούλας. Η ερμηνεία αυτή επιβάλλει αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση, αυξάνοντας ουσιαστικά το κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων κατά 24% χωρίς να παρέχει κανένα πρόσθετο όφελος.

Ως αποτέλεσμα αυτού, πολλοί δήμοι έχουν εκφράσει έντονη αντίθεση στην υιοθέτηση του ΠΟΠ. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, συνεργαζόμαστε με τις αρμόδιες αρχές για την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων, όπως η χρήση αυτόματων μηχανημάτων αντιστροφής πώλησης (RVMs) για παράκαμψη της σχετικής επιβάρυνσης ΦΠΑ. Ομοίως εργαζόμαστε και προς την αντιμετώπιση θεμάτων GDPR που σχετίζονται με τη συλλογή δεδομένων και την προστασία της ιδιωτικότητας των πολιτών.

Προώθηση της Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού για τα οργανικά απόβλητα από μεγάλους παραγωγούς

Για την αντιμετώπιση του πιεστικού ζητήματος των

οργανικών αποβλήτων από εστιατόρια, ξενοδοχεία και υπηρεσίες τροφοδοσίας, υποστηρίζουμε την εισαγωγή ενός ειδικού συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι μεγάλοι παραγωγοί θα είναι υπόλογοι για τη συλλογή και την επεξεργασία των οργανικών αποβλήτων τους, επιτρέποντας την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση αυτού του κρίσιμου ρεύματος.

Αντίκτυπος στις κοινότητες

Οι τοπικές κοινότητες, ιδίως σε περιοχές και νησιά με έντονη τουριστική ανάπτυξη, όπως η Τήλος και η Σκιάθος, ωφελούνται σημαντικά από πρωτοβουλίες μηδενικών αποβλήτων. Οι κάτοικοι απολαμβάνουν καθαρότερο περιβάλλον, οι επιχειρήσεις αποκτούν οικονομικά οφέλη μέσω βελτιωμένης περιβαλλοντικής εικόνας και οι εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες ενδυναμώνουν τη νεολαία και τα σχολεία να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές. Οι ΜΚΟ και οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν αυξημένους πόρους και ορατότητα, ενισχύοντας τις τοπικές προσπάθειες για βιωσιμότητα.

Προτεραιότητες για το 2025

Το 2025, η ΟΕΑ θα επικεντρωθεί στην προώθηση συστημικών αλλαγών σε τοπικό επίπεδο για να υποστηρίξει τους δήμους στη μετάβαση σε πιο βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων. Ένας από τους κύριους στόχους θα είναι η επίλυση των εμποδίων που εμποδίζουν την εφαρμογή των συστημάτων Πληρώνω όσο πετάω (ΠΟΠ). Στόχος της ΟΕΑ είναι να δει τουλάχιστον έναν δήμο να εφαρμόζει πλήρως ένα σύστημα ΠΟΠ με προοπτική να αποτελέσει παράδειγμα για άλλους.

Παράλληλα, ο οργανισμός θα συνεργαστεί με πέντε δήμους για να τους βοηθήσει να κάνουν συγκεκριμένα βήματα στην πρόληψη αποβλήτων. Η πρόοδος στη διαχείριση οργανικών αποβλήτων θα αποτελέσει επίσης βασική προτεραιότητα, με τουλάχιστον δύο δήμους να προχωρούν σε συγκεκριμένες δράσεις στον τομέα αυτό.

Η ΟΕΑ θα εντείνει τις προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την πρόληψη αποβλήτων και τη σημασία της διαλογής στην πηγή, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή και ενημέρωση των κοινοτήτων. Ακόμα θα υποστηρίξει επίσης τους δήμους στην αποτελεσματική εφαρμογή της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα απόβλητα, εξασφαλίζοντας τη νομική συμμόρφωση και την ευθυγράμμιση με τις βέλτιστες πρακτικές.

Τέλος, ένας κρίσιμος στόχος θα είναι η υποστήριξη των δήμων στην κατάρτιση πρακτικών σχεδίων δράσης για μηδενικά απόβλητα, προσαρμοσμένων στο τοπικό τους πλαίσιο και με σαφείς, μετρήσιμους στόχους.

Πιστώσεις φωτογραφιών: ECOREC